

**БАЗОВИЙ
навчальний план**

Найменування освітньої галузі	Кількість годин у				
	класах на тиждень				
	1	2	3	4	разом
Інваріантна складова					
Мови і літератури	8	9	9	9	35
Математика	4	4	4	4	16
Природознавство	2	2	2	2	8
Суспільствознавство			1	1	2
Здоров'я і фізична культура*	4	4	4	4	16
Технології	1	2	2	2	7
Мистецтво	2	2	2	2	8
Усього	21	23	24	24	92
Варіативна складова					
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей та курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	2	2	2	2	8
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22	23	23	88
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складових, що фінансується з державного бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25	26	26	100

Примітка. Години, передбачені для фізичної культури освітньої галузі "Здоров'я і фізична культура", не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

**ДЕРЖАВНІ ВИМОГИ
до рівня загальноосвітньої підготовки учнів**

Зміст початкової загальної освіти	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Освітня галузь "Мови і літератури"	

Мова навчання (українська мова, мови національних меншин)	
Мовленнєва лінія	
Види мовленнєвої діяльності:	
Аудіювання	уміти уважно слухати і розуміти текст, запам'ятовувати з одного прослуховування його фактичний зміст, послідовність подій, визначати основну думку висловлювання
Говоріння	уміти будувати діалог з урахуванням ситуації та учасників спілкування, дотримуватися норм етикету; переказувати прослухані або прочитані тексти; створювати монологічні висловлювання комунікативного характеру
Читання	уміти правильно та з розумінням читати тексти, які відповідають віковим можливостям учнів початкових класів
Письмо	уміти будувати письмові перекази і твори з уживанням виражальних мовних засобів, висловленням власної думки, свого ставлення до того, про що йдеться в переказі або творі, дотриманням каліграфічних вимог і правописних норм у межах вивченого матеріалу
Мовна лінія	
Текст. Будова тексту. Типи текстів. Навчальні тексти різних стилів	знати основні ознаки тексту, його будову; вміти визначати тему та мету тексту, практично розрізняти типи і стильові особливості текстів; застосовувати здобуті знання про текст у процесі побудови власних висловлювань
Речення. Види простих речень за метою висловлювання та інтонацією. Головні і другорядні члени речення. Словосполучення. Однорідні члени речення. Звертання. Складне речення	знати основні ознаки речення; розрізняти і правильно інтонувати види речень за метою висловлювання та інтонацією; встановлювати логіко-граматичні зв'язки між членами речення; мати уявлення про словосполучення; розпізнавати та вживати однорідні члени і звертання в реченні; практично розрізняти прості і складні речення; застосовувати здобуті синтаксичні знання та уміння у власному мовленні

Слово. Лексичне значення слова. Навчальні словники різних типів	уміти пояснювати пряме і переносне значення слів, розпізнавати в текстах і пояснювати синоніми, антоніми, омоніми, найуживаніші фразеологізми; використовувати здобуті знання з лексики у власному мовленні; уміти користуватися навчальними словниками різних типів
Будова слова	знати назви значущих частин слова і вміти знаходити їх у словах (у нескладних випадках); розпізнавати і добирати спільнокореневі слова; застосовувати знання про будову слова в мовленнєвій практиці
Частини мови. Загальні відомості про граматичні категорії частин мови	знати назви та істотні ознаки частин мови; розрізняти самостійні і службові частини мови; розпізнавати частини мови в текстах; правильно вживати граматичні форми частин мови в усних і письмових висловлюваннях
Звукова і графічна системи мови в їх взаємозв'язку. Каліграфія. Техніка письма. Алфавіт	уміти розрізняти звуки і букви; орієнтуватися у звуковій системі мови; дотримуватися найважливіших орфоепічних норм літературної мови у власному мовленні; володіти графічною навичкою і технікою письма; знати алфавіт; розташовувати слова за алфавітом і знаходити в словнику потрібне слово
Правопис. Найуживаніші орфографічні та пунктуаційні правила (норми). Орфографічний словник	уміти каліграфічно і грамотно писувати і писати з голосу тексти з дотриманням вивчених правил орфографії і пунктуації; дотримуватися правил правопису під час побудови письмових зв'язних висловлювань; самостійно користуватися орфографічним словником для з'ясування правильності написання слова, його окремих форм; знаходити і виправляти орфографічні та пунктуаційні помилки
Соціокультурна лінія	
Тематичні групи слів, що називають державу, її столицю, державну символіку, реалії життя народу	знати і вміти записувати назву держави та її столиці; знати державні символи України; розуміти і пояснювати значення слів – назв предметів побуту, народних звичаїв; використовувати тематичні групи слів народознавчого змісту в

	мовленні
Фольклорні твори великої і малої форми	знати казки, пісні, прислів'я, приказки, загадки, лічилки; уміти доречно використовувати їх в усному і писемному мовленні для його увиразнення
Особливості національного мовленнєвого етикету. Правила мовленнєвої поведінки під час спілкування	знати формули національного мовленнєвого етикету і використовувати їх під час спілкування; дотримуватися правил етикету під час спілкування з представниками різних вікових груп і статусів
Соціальні ролі	уміти встановлювати елементарні комунікативні контакти під час виконання тих чи інших соціальних ролей у різних життєвих ситуаціях
Діяльнісна лінія	
Загальнонавчальні вміння і навички, зокрема навчально-організаційні, навчально-інформаційні, навчально-інтелектуальні і творчі, контрольні-оцінювальні	уміти організовувати свою навчальну діяльність; самостійно користуватися підручником, довідковою літературою; виконувати мисленнєві операції: спостерігати, аналізувати мовні явища, порівнювати, узагальнювати, виділяти головне, робити висновки; висловлювати і доводити власну думку; переносити знання та способи діяльності в нову ситуацію; проводити перевірку та самоперевірку усних висловлювань і письмових робіт, оцінювати результати навчання
Мова вивчення (українська мова, мови національних меншин)	
Мовленнєва лінія	
Аудіювання	уміти сприймати і розуміти мовні одиниці різного рівня, мовлення вчителя, нескладні за змістом тексти
Говоріння	уміти сприймати та будувати діалогічні і монологічні висловлювання у таких сферах спілкування, як особистісна, навчальна, соціально-побутова і світ природи
Письмо	уміти списувати, писати з голосу, складати тексти різних типів мовлення, дотримуючись правил орфографії та пунктуації
Читання	уміти читати (вголос і мовчки)

	правильно та виразно художні і навчальні тексти
Мовна лінія	
Мова як засіб спілкування і пізнання. Рідна, державна та інші мови	розуміти значення мови в житті кожного народу, української мови як державної
Звуки і букви	
Норми вимови і правопису	знати звукові та графічні відмінності мови навчання та української (інших мов), володіти нормами вимови і наголошення
Алфавіт	уміти позначати звуки буквами
Основні правила правопису	знати основні орфографічні правила та вміти їх застосовувати під час списування та письма з голосу; уміти писати з дотриманням вимог до швидкості письма
Орфографічний та перекладний словники	уміти користуватися алфавітом під час роботи із словниками, визначати значення слова за допомогою словників
Слово – частина мови	знати, що в кожній мові предмети, ознаки, дії, кількість називаються словами, які служать для зв'язку з іншими; знати слова мови, що вивчається як навчальний предмет, в межах зазначених тем спілкування; уміти доречно вживати слова і словесні формули залежно від ситуації уміти добирати антоніми і синоніми, розуміти багатозначність, переносне значення слів, знати, розуміти і вживати найпростіші фразеологізми
Будова слова	уміти визначати основу і закінчення, змінювати закінчення у зв'язку з іншим словом;
Основа і закінчення. Складові основи. Словотвір	уміти визначати складові основи, утворювати спільнокореневі слова
Морфологічні ознаки слова	уміти визначати і змінювати слова – різні частини мови залежно від їх зв'язку з іншими словами

	знати і вміти вживати сполучники, прийменники та частку "не"
Синтаксичні та пунктуаційні відомості. Словосполучення. Речення, його будова. Види речень за метою висловлювання і за інтонацією. Речення-репліки в діалогах	уміти утворювати словосполучення з прийменниками та без них уміти будувати речення, визначати головні та другорядні члени, встановлювати зв'язок між ними
Речення з однорідними членами. Способи зв'язку між ними	уміти будувати, поширювати, інтонувати речення, різні за метою висловлювання, вживати такі речення залежно від мети, ставити на письмі відповідні розділові знаки; уживати кличну форму іменників у питальних та спонукальних реченнях, ставити розділові знаки при звертанні уміти складати та інтонувати речення з однорідними членами (із сполучниками та без них), ставити розділові знаки
Текст. Тема і головна думка тексту. Будова тексту. Типи текстів	знати основні ознаки тексту, його будову; уміти визначати тему і мету (основну думку) тексту, практично розрізняти типи і стильові особливості текстів; застосовувати здобуті знання про текст у процесі побудови власних висловлювань
Соціокультурна лінія	
Український соціум (держава, її символіка, народи, мови) Матеріальна та духовна культура народу, мова якого вивчається Народні традиції	знати назву держави, її столицю, державні символи; мати уявлення про традиції народу, мова якого вивчається; знати окремі фольклорні твори великих і малих форм; уміти встановлювати елементарні комунікативні контакти з однолітками і дорослими під час виконання тих або інших соціальних ролей у різних життєвих ситуаціях, толерантно ставитися до думки інших, знаходити довідкову інформацію за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій
Іноземна мова	
Мовленнєва лінія	
Сфери спілкування Особистісна	аудіювання

Тематичні блоки:	
Про себе, родина, друзі, одяг, місце проживання, відпочинок і дозвілля	розуміти окремі знайомі слова і прості найбільш уживані фрази в ситуаціях повсякденного спілкування, а також невеликі за обсягом повідомлення та інструкції
	розуміти зміст повідомлення в межах особистісної, суспільної та освітньої сфери
Їжа; основні продукти харчування; природа і погода; тварини; свята	розуміти інструкції і виконувати їх
Публічна	
Тематичні блоки:	
Подорожі, враження від подорожей, короткі відомості про країну (країни), мова якої (яких) вивчається	розуміти короткі прості пояснення, усне спілкування двох і більше людей; опис, сюжетні тексти, розповідь, повідомлення, пояснення, запрошення, оголошення в межах особистісної, суспільної та освітньої сфери спілкування
Освітня	читання
Тематичні блоки:	
Навчання у школі, розпорядок дня, шкільні предмети, однокласники, види навчальної діяльності	читати і розуміти навчальні та нескладні адаптовані автентичні тексти, що стосуються особистісної, суспільної та освітньої сфери, а також тексти, що відображають особливості побуту, життя, культури країни, мова якої вивчається, та тексти з незначною кількістю незнайомих мовних одиниць, значення яких можна визначити за допомогою здогадки і словника, відповідно до вікових особливостей та інтересів учнів
	говоріння
	монологічне мовлення
	уміти висловлювати коротке повідомлення у межах відповідної сфери спілкування, передавати основний зміст прочитаного, побаченого або почутого, коротко висловлюючи своє ставлення до осіб, подій, явищ; описувати малюнок (серію малюнків), використовуючи у разі необхідності вербальні та

	невербальні опори
	діалогічне мовлення
	уміти спілкуватися із співрозмовником у межах відповідної сфери спілкування; будувати діалог з використанням основних зразків мовленнєвого етикету, прийнятого у країні, мова якої вивчається
	робити запит нової інформації, використовуючи для цього запитання різних типів;
	висловлювати емоції (радість, захоплення, подив, згоду, незгоду, сумнів) у зв'язку з почутим від співрозмовника; ставити запитання співрозмовникові з метою з'ясування або уточнення певної інформації у процесі спілкування, і відповідати на подібні запитання
	обмінюватися репліками із співрозмовником
	уточнювати зміст почутого в разі нерозуміння його
	письмо
	уміти правильно у письмовій формі з використанням у разі необхідності вербальних або невербальних опор, передати основний зміст прочитаного, побаченого або почутого, коротко висловлюючи своє ставлення до осіб, подій, явищ описувати малюнок (серію малюнків), використовуючи у разі необхідності вербальні опори у межах відповідної сфери спілкування
Мовна лінія	
Лексичні одиниці: однослівні форми та стійкі словосполучення у значеннях, визначених сферами спілкування	знати достатню кількість лексичних одиниць і уміти використовувати їх для вираження основних комунікативних потреб
Граматичні структури та явища, що використовуються у простих реченнях (фразах) для задоволення повсякденних потреб у межах відповідної сфери спілкування	уміти правильно вживати граматичні структури та явища у простих реченнях (фразах) для задоволення простих повсякденних потреб у межах відповідної сфери спілкування

Соціокультурна лінія	
Відомості, що належать до культурних цінностей свого та інших народів, морально-етичних норм, особливостей вербальної та невербальної поведінки, що сприяє формуванню умінь міжкультурного спілкування	уміти обмінюватися інформацією і висловлювати свої погляди простими мовними засобами; встановлювати соціальний контакт (вітання і прощання; знайомство; висловлювання вдячності, вибачення)
Діяльнісна лінія	
Стратегії мовленнєвої діяльності, що спрямовані на виконання навчальних завдань і розв'язання життєвих проблем	уміти орієнтуватися в навколишньому середовищі та встановлювати соціальний контакт використовувати набуті знання, уміння та навички; оцінювати свої досягнення
Літературне читання	
Коло читання	
Дитяча література в авторській, жанровій, тематичній різноманітності:	орієнтуватися у колі дитячого читання, а саме:
твори усної народної творчості; твори видатних письменників-класиків, сучасних письменників України; зарубіжних письменників	знати прізвища письменників-класиків, письменників сучасної дитячої літератури та їх твори, з якими учні неодноразово зустрічалися у процесі навчання, основні теми дитячого читання; окремі жанри вивчених творів
художня література (малі фольклорні форми, казки (народні, літературні), легенди, вірші, оповідання, повісті, п'єси, байки); науково-пізнавальна, енциклопедична література, дитяча періодика	розрізняти прозові, поетичні, драматичні, фольклорні та авторські твори
теми дитячого читання: про рідний край, Батьківщину, природу, дітей, сім'ю, стосунки між людьми, навчання, пригоди, фантастика	знати, поважати державні національні символи, культуру, національні традиції свого народу, інших народів, які живуть в Україні та за кордоном усвідомлювати морально-етичний зміст творів; роль читання для пізнання навколишнього світу, формування власної культури
Навичка читання	
Спосіб, правильність, усвідомленість читання, засоби виразності усного мовлення; розвиток темпу читання вголос і мовчки	володіти повноцінною навичкою читання вголос і мовчки як загальнонавчальним умінням: сприймати, розуміти зміст творів (текстів) різних видів,

	виділяти в них суттєву інформацію; читати вголос правильно, плавно, цілими словами і групами слів з дотриманням засобів виразності усного мовлення та основних норм літературної вимови у темпі, який дає можливість зрозуміти зміст твору (тексту); читати виразно напам'ять вірші (уривки із прози) з дотриманням мовних і позамовних засобів виразності

Досвід читацької діяльності	

Способи опрацювання текстів різних видів: фактичний та основний зміст твору; тема, основна думка твору; структурний аналіз текстів; види переказу; постановка запитань до тексту; причиново-наслідкові зв'язки між подіями, вчинками персонажів; діалог, дискусія за змістом прочитаного (прослуханого)	уміти самостійно визначати тему, основну думку літературного твору (навчального тексту); самостійно ставити запитання за змістом прочитаного; орієнтуватися у структурі художніх, науково-художніх текстів; складати простий план; встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між подіями, дійовими особами; доводити власні судження щодо прочитаного, спираючись на текст; передавати (детально, стисло, вибірково) зміст тексту;

Особливості опрацювання художнього твору: жанрові ознаки, засоби художньої виразності; автор твору, герої (персонажі) твору; сюжет, власне ставлення до змісту прочитаного (прослуханого)	виділяти, розуміти засоби художньої виразності, використовувати їх у мовленні під час переказу, опису, характеристик; слідувати за розвитком подій у творі; визначати героїв; характеризувати персонажів за їх вчинками, висловлювати до них своє ставлення; висловлювати оцінювальні судження морального змісту;

Особливості опрацювання науково-художнього твору	визначати основні ознаки понять, явищ, узагальнені висновки у науково-художніх творах, навчальних текстах; орієнтуватися у структурі навчального тексту (заголовки, підзаголовки, абзац, ілюстрація, схема, таблиця, виноска)

Самостійна робота з дитячою книжкою; книгознавча пропедевтика, вибір книжки, типи дитячих видань; елементи дитячої художньої, науково-художньої, навчальної книжки, їх призначення; робота з	уміти самостійно розрізняти типи дитячих видань (книжка-твір, книжка-збірка, періодика, довідкова література; визначати орієнтовний зміст дитячих книжок; здійснювати пошук, відбір інформації для

інформацією	виконання навчально-пізнавальних завдань з використанням довідкових видань, дитячої періодики, орієнтуватися у підручнику за змістом; самостійно користуватися методичним і довідковим матеріалом підручника, складати коротку анотацію на прочитаний літературний твір, сприймати книжку як джерело поповнення знань
Спілкування за змістом прочитаного (прослуханого)	виявляти повагу до співбесідника, толерантність під час обговорення прочитаного (прослуханого) твору усвідомлено будувати зв'язні висловлювання, використовувати мовленнєві засоби з урахуванням комунікативної ситуації
Літературна творча діяльність	
Розвиток творчої діяльності на основі прочитаного	мати уявлення про різні види творчого переказу; створювати свої варіанти розвитку сюжету твору, відтворювати в уяві картини життя, художні образи, зображені письменником
Самовираження особистості дитини у літературній творчості	уміти складати твори-мініатюри, художні описи за спостереженнями у природі, загадки, лічилки, казки, вірші; колективно та індивідуально інсценізувати художні твори, життєві ситуації
Освітня галузь "Математика"	
Числа. Дії з числами	
Лічба	розуміти сутність кількісної і порядкової лічби, використовувати кількісні і порядкові числівники
Натуральні числа. Число нуль	мати уявлення про натуральний ряд чисел, його властивості та про число нуль; називати, читати, записувати, порівнювати числа у межах мільйона на основі десяткової системи числення розуміти позиційний принцип запису чисел, досліджувати та моделювати числа на основі поняття про класи і розряди
Звичайні дробі	мати уявлення про утворення

	дробу, про чисельник і знаменник дробу; називати, читати і записувати дроби, порівнювати дроби з однаковими знаменниками; знаходити дріб від числа і число за значенням його дробу
Арифметичні дії з числами	розуміти зміст арифметичних дій додавання, віднімання, множення, ділення; знати назви компонентів і результатів арифметичних дій, взаємозв'язок між додаванням та відніманням, між множенням та діленням; знаходити невідомий компонент арифметичної дії; розуміти залежність результату арифметичної дії від зміни одного з компонентів знати таблиці додавання і множення одноцифрових чисел та відповідні табличні випадки віднімання і ділення; усно виконувати обчислення у межах ста та обчислення, які ґрунтуються на принципах десятькової системи числення застосовувати алгоритми письмового виконання арифметичних дій у межах мільйона, ділення з остачею; перевіряти правильність результатів арифметичних дій на основі їх взаємозв'язку; моделювати відношення різницевого і кратного порівняння чисел
Величини	
Довжина. Маса. Місткість. Час. Вартість. Площа	визначати довжини об'єктів навколишньої дійсності за допомогою різних одиниць вимірювання; мати уявлення про вимірювання маси за допомогою терезів, подавати масу в різних одиницях вимірювання; мати уявлення про вимірювання місткості та про літр як одиницю вимірювання; користуватися годинником і календарем як засобами вимірювання часу, подавати проміжки часу в різних одиницях вимірювання; мати уявлення про вартість та співвідношення між одиницями вартості в Україні; визначати периметр многокутника; визначати площу фігури за допомогою паletки; застосовувати формули під час

	обчислення периметра й площі прямокутника; порівнювати й упорядковувати об'єкти за різними ознаками (довжиною, масою, місткістю, площею); замінювати одні одиниці вимірювання величини іншими, порівнювати значення однойменних величин, виконувати арифметичні дії з ними; застосовувати співвідношення між одиницями вимірювання величини під час розв'язування навчально-пізнавальних і практично зорієнтованих задач
Групи взаємопов'язаних величин	розуміти, що ситуації, які трапляються в навколишньому світі можуть описуватися трьома взаємопов'язаними величинами (вартість, ціна, кількість; відстань, швидкість, час); застосовувати правило знаходження однієї величини за двома іншими під час розв'язування сюжетних задач
Математичні вирази. Рівності. Нерівності	
Числові вирази	мати уявлення про числовий вираз та його значення; встановлювати порядок виконання арифметичних дій у числових виразах, у тому числі з дужками; знаходити значення числових виразів; виконувати тотожні перетворення числових виразів відповідно до законів і з урахуванням властивостей арифметичних дій
Вирази із змінною	мати уявлення про вираз із змінною; розуміти залежність значення виразу із змінною від числового значення змінної; знаходити значення виразів за заданими значеннями змінних
Рівності та нерівності	розпізнавати, читати і записувати рівності та нерівності; розрізняти істинні та хибні числові рівності (нерівності); порівнювати значення числових виразів; добирати значення змінної у нерівностях
Рівняння	мати уявлення про рівняння з однією змінною; розв'язувати рівняння з однією змінною на основі взаємозв'язку між компонентами та результатами арифметичних дій; перевіряти правильність розв'язання

рівняння	

Сюжетні задачі	

Задача. Структура задачі. Загальні прийоми роботи із задачею	мати уявлення про сюжетну задачу, виділяти її структурні компоненти; проводити семантичний аналіз тексту задачі та подавати його результати у вигляді схеми, рисунок, таблиці; складати план розв'язання складеної задачі, пояснювати вибір дій; записувати розв'язання задачі діями з поясненням, виразом або рівнянням; знаходити різні способи розв'язування задачі, визначати раціональний, перевіряти правильність розв'язання задачі; складати задачі за рисунком, схемою, математичним виразом, за практичними діями з предметами, задачі, аналогічні та обернені до розв'язаної

Прості і складені задачі	розв'язувати прості сюжетні задачі, що розкривають зміст арифметичних дій, задачі на знаходження невідомого компонента дій, задачі, які містять відношення різницевого та кратного порівняння, задачі на знаходження частини від числа або числа за його частиною, задачі з пропорційними величинами; розв'язувати складені задачі, що є композицією з двох- чотирьох видів простих задач, задачі на знаходження четвертого пропорційного, задачі на пропорційне ділення, на знаходження невідомого за двома різницями, на подвійне зведення до одиниці, на спільну роботу, на одночасний рух двох тіл

Просторові відношення. Геометричні фігури	

Просторові відношення	визначати місце знаходження об'єкта на площині і в просторі; розкладати та переміщувати предмети на площині, вживати відповідну термінологію

Геометричні фігури на площині (точка, лінії, відрізок, промінь, кути, многокутники, коло, круг)	визначати істотні ознаки геометричних фігур; називати елементи многокутників, кола та круга; зображувати геометричні фігури на аркуші в клітинку, будувати прямокутники;

	позначати геометричні фігури буквами латинського алфавіту; конструювати геометричні фігури з інших фігур; розбивати фігуру на частини
Геометричні фігури у просторі (куб, куля, циліндр, піраміда, конус)	розпізнавати геометричні фігури у просторі та їх елементи; співвідносити образ геометричної фігури з об'єктами навколишньої дійсності
Робота з даними	
Таблиці, схеми, діаграми	мати уявлення про способи подання інформації; знаходити, аналізувати, порівнювати інформацію, подану в таблицях, схемах, діаграмах; заносити дані до таблиць; використовувати дані для розв'язання практично зорієнтованих задач; під керівництвом учителя знаходити інформацію за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій
Освітня галузь "Природознавство"	
Об'єкти природи	мати уявлення про природу, її складові, тіла, речовини, їх властивості; про різноманітність живих організмів (віруси, бактерії, гриби, рослини, тварини), особливості їх будови, росту, розвитку, процесів життєдіяльності та поведінки, про значення живих організмів у природі; про перетворення і збереження речовин і сонячної енергії у природі, про теплові процеси та енергоносії; про організм людини як єдине ціле розрізняти предмети неживої природи, організми, рукотворні об'єкти, агрегатні стани речовин; представників окремих груп організмів і деякі ознаки пристосування їх до навколишнього середовища; органи і системи органів людини розпізнавати явища природи, пояснювати їх причини розуміти значення сонячного світла і тепла на Землі застосовувати знання для охорони природи та збереження тепла і електроенергії у побуті

Взаємозв'язки в природі	мати уявлення про цілісність природи знати про добові та сезонні зміни у природі; причини їх періодичності встановлювати найпростіші взаємозв'язки в неживій і живій природі, між організмами і навколишнім середовищем, між природними умовами на певній території та господарською діяльністю людини
Земля - планета Сонячної системи	мати уявлення про Всесвіт і Сонячну систему, форму і будову Землі, рух Землі навколо осі і навколо Сонця, про материки і океани, особливості їх природи, населення Землі; орієнтуватися на місцевості; працювати з планом, глобусом і картами
Україна на планеті Земля	мати уявлення про розташування природних зон на території України, особливості їх природних умов, рослинного і тваринного світу знати розташування України на глобусі, карті світу, півкуль і Європи розрізняти за умовними знаками основні форми земної поверхні, моря, найбільші річки та озера України розпізнавати найхарактерніші рослини і тварини своєї природної зони
Рідний край	мати уявлення про особливості погоди своєї місцевості знати розташування рідного краю на карті України розпізнавати форми земної поверхні на місцевості
Охорона і збереження природи	мати уявлення про цінність природи для життя людей, залежність життя людей від стану навколишнього середовища, про охорону об'єктів неживої і живої природи знати про значення Червоної книги і заповідних територій для охорони природи

	виконувати правила поведінки у природі; брати участь у природоохоронній діяльності; дотримуватися народних традицій у ставленні людини до природи
Методи пізнання природи	вести спостереження за предметами і явищами неживої природи та їх змінами, за організмами, їх поведінкою проводити дослід з метою пізнання властивостей тіл і речовин, виявлення особливостей росту, розвитку і поведінки організмів уміти фіксувати результати спостережень і дослідів; користуватися приладами, необхідними для пізнання природи, таблицями, діаграмами, схемами
Освітня галузь "Суспільствознавство"	
Людина як особистість	мати уявлення про цінність моральних якостей; виявляти і оцінювати їх у життєвих ситуаціях, усвідомлювати людину як біологічну і соціальну істоту, її відмінності від інших живих істот, неповторність і самоцінність кожної людини застосовувати набуті знання для вироблення рис характеру, які забезпечують життєвий успіх (наполегливість, старанність, працелюбство, моральність)
Людина серед людей	мати уявлення про правила співжиття та взаємодію людей у родині, колективі, суспільстві; про загальновизнані права людини та рівноправність, взаємні обов'язки батьків і дітей; про основні правопорушення, поширені серед дітей, юридичну відповідальність за них усвідомлювати відповідальність за свої вчинки; дотримуватися моральних вимог суспільства; застосовувати їх у спілкуванні з іншими людьми, узгоджувати власні потреби з потребами інших людей для розв'язання конфліктів
Людина в суспільстві	мати уявлення про Конституцію України (254к/96-ВР),

	державний устрій, головні історичні події, традиції і звичаї українського народу, основні пам'ятки; знати свій родовід, історію і традиції своєї школи; національну символіку і державні символи; основні права та обов'язки громадянина; виявляти повагу до громадянських цінностей та приватного життя інших людей; активно взаємодіяти з ними у громадській сфері, знати права споживача, виявляти інтерес до розв'язання проблем, які впливають на життя місцевих громад і країни в цілому, брати посильну участь у культуроохоронній діяльності краю бережливо і шанобливо ставитися до результатів людської праці; позитивно ставитися до себе, до інших, до життєвих перспектив; дотримуватися правил поведінки учня
Людина і світ	мати уявлення про різноманітність народів у світі, їх культур і звичаїв; знати приклади винаходів людства, внесок українців у світову культуру, науку; усвідомлювати необхідність толерантного ставлення до різних країн і народів
Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура"	
Здоров'я	
Здоров'я людини	знати складові здоров'я; усвідомлювати вікові зміни в організмі дитини; здоров'я як єдине ціле; взаємозв'язок організму людини з природним і соціальним оточенням; розпізнавати ознаки здоров'я; виявляти та оцінювати їх у життєвих ситуаціях; розуміти вплив основних природних і соціальних факторів та фізичної активності на здоров'я; пояснювати значення здоров'я для життя людини; застосовувати правила здорового способу життя та безпечної для здоров'я поведінки; правила надання посильної допомоги хворому
Фізична складова здоров'я	знати про необхідність рухової

	активності, правила харчування, особистої гігієни, загартовування, розпорядку дня уміти встановлювати взаємозв'язки між руховою активністю, харчуванням, загартовуванням, розпорядком дня і здоров'ям застосовувати правила рухової активності, харчування, гігієнічного догляду за тілом, загартовування, праці та відпочинку
Соціальна складова здоров'я	знати функції сім'ї щодо збереження і зміцнення здоров'я; права дитини на здоров'я в сім'ї та суспільстві правила поведінки у конфліктних ситуаціях; Правила дорожнього руху (1306-2001-п), безпечної поведінки у навколишньому середовищі; медичні заклади свого населеного пункту керувати собою і розв'язувати життєві конфлікти, протистояти негативному впливу оточення; дотримуватися безпечної поведінки щодо ВІЛ та туберкульозу розпізнавати різні види небезпечних ситуацій та повідомляти про них служби захисту населення; встановлювати взаємозв'язок між природними та соціальними факторами і здоров'ям безпечно поводитися у навколишньому середовищі; моделювати відповідні життєві ситуації розуміти індивідуальність здоров'я; відмінність і схожість дівчаток і хлопчиків усвідомлювати значення толерантних стосунків між людьми для здоров'я; застосовувати набуті корисні звички правила розв'язання конфліктів, безпечної поведінки в різних життєвих ситуаціях та видах діяльності, надання першої допомоги за незначних травм; настанови щодо гуманного

	ставлення до людей, які мають проблеми із здоров'ям
Психічна та духовна складові здоров'я	називати види емоцій; індивідуальні особливості характеру, пам'яті знати про вплив емоцій, настроїв, почуттів, рис характеру на власне здоров'я та здоров'я інших; вплив творчості і народних традицій на здоров'я розпізнавати основні емоції у себе, в інших людей, словесно їх пояснювати встановлювати взаємозв'язок між емоціями та станом здоров'я контролювати власні емоції розуміти та оцінювати у життєвих ситуаціях емоції та почуття як умови, що сприяють збереженню життя і зміцненню здоров'я застосовувати поради щодо здійснення контролю за емоціями, формування рис характеру народні традиції щодо здорового способу життя
Фізична культура	
Основи знань з фізичної культури	мати уявлення про: фізичну культуру як засіб підвищення функціональних можливостей організму, складову здорового способу життя; фізичні вправи та їх вплив на фізичний розвиток людини; історію олімпійських ігор; основні прийоми та способи самоконтролю; спортивні традиції українського народу знати та дотримуватися правил рухливих ігор та безпеки під час занять фізичними вправами усвідомлювати вплив фізичних вправ на фізичний розвиток організму
Рухова діяльність:	
культура рухів з елементами гімнастики	виконувати організовуючі вправи виконувати загальнорозвивальні вправи для розвитку сили,

	швидкості, витривалості, гнучкості, координації; вправи для формування правильної постави та запобігання плоскостопості
	елементи акробатики та рівноваги
пересування	пересуватися: ходьбою, бігом, танцювальними кроками, лазити та перелазити; на лижах, на ковзанах, вплав (за наявності відповідних умов)
вправи з м'ячем	виконувати вправи з малим та великим м'ячами; елементи футболу, баскетболу, гандболу
стрибки	виконувати стрибки із скакалкою, стрибки вниз і в висоту, стрибки у довжину, опорні стрибки
туризм	рухатися у похідному строю та долати перешкоди; обґрунтовувати визначення місця для відпочинку та туристичного бівуаку дотримуватися правил поведінки у туристичному поході застосовувати набуті знання та вміння під час активного відпочинку
Освітня галузь "Технології"	
Ручні техніки обробки матеріалів	
Площинні (аплікація, художній розпис, мозаїка, витинанка)	виконувати аплікацію з паперу, тканини, інших природних, синтетичних матеріалів; художній розпис; мозаїку з природних та штучних матеріалів витинанки; ілюструвати творчий задум художньо-графічними зображеннями дотримуватися правил безпечної праці, правильних прийомів користування інструментами
Об'ємні (ліплення, пап'є-маше, оригамі)	виконувати: ліплення з пластиліну, глини, інших матеріалів; пап'є-маше посуду, ужиткових предметів; оригамі уміти образно формулювати творчий задум
Технічна творчість	

Конструювання з використанням ігрових наборів і конструкторів та (або) їх електронних версій	знати назви та призначення деталей у технічних конструкціях уміти конструювати з деталей ігрових наборів і конструкторів та (або) їх електронних версій
Моделювання предметів навколишнього середовища з різних матеріалів. Властивості матеріалів	виконувати просторове формотворення архітектурних споруд і предметів побуту добирати матеріали для моделювання з урахуванням їх властивостей поєднувати словесну, графічну і предметну інформацію у цілісній композиції
Декоративно-ужиткове мистецтво	
Традиційні художні ремесла в Україні. Виготовлення атрибутів народних свят	мати уявлення про художньо-трудові традиції та ремесла на території України; виготовляти найпростіші атрибути народних свят: писанки, карнавальні маски, ялинкові прикраси, обереги
Виготовлення народної іграшки (ляльки)	виготовляти народну іграшку (ляльку) конструювати композиції за власним задумом і образною уявою
Самообслуговування	
Самообслуговування в побуті	мати уявлення про предмети домашнього побуту; про організацію процесу харчування та приготування їжі знати призначення та використовувати простий побутовий інвентар і прилади дотримуватися правил користування столовими приборами; уміти користуватися ножем для нарізання продуктів
Ознайомлення з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ)	
Комп'ютер та його можливості	мати уявлення про можливості комп'ютерів, види діяльності, в яких використовується комп'ютер, основні частини комп'ютера та їх призначення
Інформація та інформаційні процеси	мати уявлення про те, як людина сприймає інформацію, збирає її,

	зберігає, опрацьовує, передає та використовує, а також про об'єкти та їх властивості, називає приклади властивостей конкретних об'єктів та значення таких властивостей
Використання комп'ютера	уміти вмикати та вимикати комп'ютер, вибирати об'єкти та переміщувати їх з використанням миші, відкривати та закривати вікна, запускати програму на виконання та закінчувати роботу програми, використовувати елементи керування
Комунікаційні технології	мати уявлення про Інтернет, основні послуги, уміти здійснювати простий пошук інформації, отримувати та надсилати електронні листи
Освітня галузь "Мистецтво"	
Музична лінія	
Твори музичного мистецтва. Елементи музичної мови, прийоми музичного розвитку. Музичні жанри і форми. Засоби виконання музики	мати уявлення про мову музики, прийоми її розвитку, основні музичні жанри, форми, засоби виконання; народну і професійну музику, її взаємозв'язок з іншими видами мистецтва, музичні традиції рідного краю
Практична музична діяльність. Взаємозв'язок музики з іншими видами мистецтва	розуміти виражальні засоби музики, її значення у житті людей, культурному середовищі уміти інтерпретувати зміст музичних творів (засобами слова, малюнка, пластики); висловлювати естетичне ставлення до них; втілювати свої почуття та думки у практичній музичній діяльності застосовувати найпростіші поняття і терміни у процесі аналізу-інтерпретації та оцінювання музики; вокально-хорові навички відповідно до правил співу; досвід творчого музичного самовираження
Образотворча лінія	
Твори образотворчого мистецтва Мова образотворчого мистецтва, його види, жанри. Інструменти, матеріали та художні техніки	мати уявлення про мову образотворчого мистецтва, його види і жанри; взаємозв'язок з іншими видами мистецтва; художні традиції рідного краю розуміти особливості виражальних засобів

	образотворчого мистецтва, його значення у житті людей, культурному середовищі
Практична художня діяльність. Взаємозв'язок образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва	уміти інтерпретувати зміст творів образотворчого мистецтва; висловлювати естетичне ставлення до них; втілювати власні почуття та думки у практичній художній діяльності застосовувати найпростіші поняття і терміни у процесі аналізу-інтерпретації та оцінювання художніх творів; основні виражальні засоби образотворчого мистецтва, специфічні інструменти, матеріали, художні техніки у практичній діяльності
Мистецько-синтетична лінія	
Види та мова танцювального, театрального та екранних мистецтв, їх місце у культурному середовищі, роль у житті людей	мати уявлення про види та мову синтетичних мистецтв розуміти виражальні засоби мистецтва танцю, театру, кіно уміти висловлювати естетичне ставлення до синтетичних мистецтв застосовувати у спілкуванні найпростіші поняття і терміни щодо синтетичних мистецтв